

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Голова приймальної комісії
Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця

Володимир ПОНОМАРЕНКО
«26» квітня 2023 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

освітній ступінь «МАГІСТР»

спеціальність 028 «МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»
освітньо-професійна програма «Подієвий менеджмент»

Харків
2023

Вступне фахове випробування є комплексним іспитом, що включає завдання в межах галузевого стандарту вищої освіти України з підготовки бакалаврів за спеціальністю 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності». До складу екзаменаційних білетів зі вступного фахового випробування внесені завдання за наступними навчальними дисциплінами: українська і зарубіжна культура, менеджмент у соціокультурній сфері, маркетинг у соціокультурній сфері, економічні основи соціокультурної діяльності.

Завдання вступного фахового випробування складено з метою виявлення знань, вмінь, компетентностей, якими володіє бакалавр з менеджменту соціокультурної діяльності (табл. 1).

Таблиця 1

Основні компетентності, якими повинен володіти бакалавр з менеджменту соціокультурної діяльності

Вид компетентностей	Склад компетентностей
1	2
Загальні компетентності	1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	2. Здатність планувати та управляти часом.
	3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
	5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
	6. Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел.
	7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	9. Здатність працювати в команді.
	10. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
	11. Здатність працювати в міжнародному контексті.
	12. Здатність розробляти та управляти проектами.
	13. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
	14. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
	15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
	16. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
	17. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Продовження табл. 1

1	2
Загальні компетентності	18. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні компетентності	<p>19. Здатність критично усвідомлювати взаємозв'язок між культурними, соціальними та економічними процесами.</p> <p>20. Здатність аналізувати економічні, екологічні, правові, політичні, соціологічні, технологічні аспекти формування ринку культури.</p> <p>21. Здатність визначати стратегічні пріоритети та аналізувати особливості місцевих, регіональних, національних та глобальних стратегій соціокультурного розвитку.</p> <p>22. Вміння використовувати адекватний професійний інструментарій для розробки та оперативного управління соціокультурними проектами.</p> <p>23. Здатність аналізувати і структурувати організаційну, управлінську проблеми та знаходити конструктивні рішення.</p> <p>24. Здатність планувати, управляти та контролювати виконання поставлених завдань та прийнятих рішень.</p> <p>25. Здійснювати розподіл повноважень і відповідальності на основі їх делегування.</p> <p>26. Здатність діяти соціально відповідально.</p> <p>27. Здатність дотримуватися норм професійної етики в процесі вирішення соціальних, культурних, економічних питань.</p> <p>28. Здатність здійснювати ефективні комунікації та розв'язувати конфліктні ситуації у професійній діяльності.</p> <p>29. Здатність виявляти, використовувати, інтерпретувати, критично аналізувати джерела інформації в області менеджменту соціокультурної сфери.</p> <p>30. Здатність розробляти та впроваджувати сучасні форми забезпечення соціокультурного партнерства.</p> <p>31. Здатність розробляти соціокультурні проекти та забезпечувати їх операційну реалізацію.</p> <p>32. Здатність організовувати роботу з різними стейкхолдерами соціокультурної діяльності.</p> <p>33. Вміння використовувати сучасні методи обробки інформації для організації та управління соціокультурними процесами.</p> <p>34. Здатність створювати соціокультурні послуги.</p>

ЗМІСТ ФАХОВИХ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Тема 1. Українська і зарубіжна культура

Поняття культури. Етимологія поняття «культура» та становлення культурологічного знання. Основні світові культурологічні школи: суспільно-

історична, натуралістична, соціологічна, символічна. Становлення вітчизняної культурологічної думки.

Людина як продукт біологічної та культурної еволюції. Антропогенез. Культурогенез. Самоідентифікація. Культурна ідентифікація. Маргінальність.

Структура і основні функції культури. Матеріальна і духовна культура. Галузі культури. Види мистецтва.

Історія української і світової культури. Архаїчна культура. Культура Давнього Світу: антична культура, культура Давнього Єгипту, Давнього Китаю, Індії, Месопотамії. Писемність і літературні пам'ятки Давнього Світу. Праісторія та витоки української культури.

Культура середньовіччя. Основні риси культури європейського Середньовіччя і її релігійний характер. Культура Київської Русі. Матеріальна і духовна культура Київської Русі. Писемність і освіта в Київській Русі. Розвиток літератури і науки. Літературні пам'ятки Київської Русі. Мистецтво та архітектура Київської Русі. Архітектурні пам'ятки київської Русі.

Культура епохи Відродження. Світобачення в епоху Відродження Яскраві представники епохи Відродження.

Культура Нового часу. Загальна характеристика європейської культури нового часу та її типологічні риси. Козацтво та його роль у формуванні національної самовизначеності української культури. Українське бароко. Пам'ятки українського бароко.

Культура часів Просвітництва. Українське Відродження як відбуття ідеї Просвітництва. Яскраві представники української і світової культури цього періоду.

Становлення культури Слобожанщини у XVII – XIX ст.

Світова культура кінця XIX – початку XX ст. Модернізм як система художніх цінностей. Основні течії в мистецтві кінця XIX – початку XX ст.: імпресіонізм, авангардизм, футуризм, абстракціонізм, кубізм, сюрреалізм, тощо. Яскраві представники світової культури цього періоду.

Особливості українського модерну. Радянський період розвитку української культури. Розвиток української літератури і національного театрального мистецтва у 20-ті – 30-ті роки XX ст. Яскраві представники української культури цього періоду.

Основні тенденції розвитку сучасної української і світової культури. Постмодернізм. Діалог культур. Акультурація.

Тема 2. Основи менеджменту у соціокультурній сфері

Сутність і зміст менеджменту в організації. Історія розвитку управлінської науки.

Організація як об'єкт менеджменту. Організація як відкрита система. Внутрішнє і зовнішнє середовище організації.

Прийняття управлінських рішень, у тому числі в умовах невизначеності і в умовах ризику. Побудова дерева рішень.

Сутність і зміст функцій менеджменту: планування, організація, мотивування, контроль.

Планування діяльності підприємства, складання стратегічних і тактичних планів. Етапи планування.

Організаційна структура управління підприємством. Типи організаційних структур управління: лінійні, функціональні, лінійно-функціональні, дивізіональні, матричні, їх переваги і недоліки. Визначення організаційної структури управління підприємством. Проектування організаційної структури.

Мотивація персоналу підприємства. Теорії мотивації. Процес мотивації.

Сутність і зміст контролю як функції менеджменту. Етапи контролю.

Ролі менеджера. Рівні управління. Розподіл повноважень між різними рівнями управління підприємством. Повноваження керівних органів підприємства.

Планування особистої роботи менеджера. Методи планування особистої роботи менеджера, методи визначення пріоритетності завдань. Резервування часу на виконання незапланованих завдань. Метод «Альпи». Принцип Парето. Метод Ейзенхауера. Метод «АВС». Практична реалізація названих методів.

Моделі менеджменту. Американська і японська моделі менеджменту.

Комунікації в менеджменті. Документообіг на підприємстві. Оформлення службових документів.

Лідерство. Організаційна культура.

Тема 3. Економічні основи соціокультурної діяльності

Підприємство як суб'єкт господарювання. Поняття юридичної особи. Класифікація підприємств. Організаційно-правові форми підприємств та їх порівняльна характеристика. Об'єднання підприємств.

Основи оподаткування підприємства. Податок на додану вартість. Податок на прибуток підприємств. Єдиний соціальний внесок.

Узагальнюючі і часткові показники ефективності діяльності підприємства. Економічний зміст і розрахунок показників товарної, валової, реалізованої, чистої продукції. Взаємозв'язок між цими показниками. Економічний зміст і розрахунок показників ділової активності, прибутковості.

Виручка від реалізації і собівартість. Структура собівартості. Фінансові результати діяльності підприємства. Прибуток підприємства. Види прибутку. Розрахунок розміру прибутку підприємства. Шляхи підвищення прибутку.

Взаємозв'язок ціни, виручки від реалізації, змінних і постійних витрат, маржинального доходу і прибутку. Обґрунтування рішень зі зміни обсягів виробництва продукції (надання послуг), ціни і витрат.

Розрахунок показників ефективності використання матеріальних, трудових ресурсів, основних фондів і оборотних активів. Аналіз динаміки економічних показників.

Економічні елементи витрат. Кошторис витрат. Калькуляція собівартості, розрахунок окремих статей витрат. Розрахунок приведених витрат.

Взаємозв'язок показників виручки (обсягу виробництва), собівартості, прибутку, рентабельності продукції. Розрахунок показників обсягів виробництва (надання послуг), прибутку і рентабельності.

Визначення розміру і структури активів підприємства і їх окремих складових (необоротних й оборотних активів). Аналіз динаміки активів.

Аналіз наявності, руху та динаміки основних засобів. Аналіз структури основних фондів та її зміни.

Вартість основних засобів: первісна, залишкова, ліквідаційна. Амортизація основних засобів. Методи амортизації. Ставки амортизаційних відрахувань. Розрахунок розміру амортизаційних відрахувань.

Якість. Контроль якості. Система контролю якості.

Трудові ресурси підприємства. Ефективність використання трудових ресурсів підприємства. Персонал підприємства. Чисельність персоналу підприємства. Облікова чисельність. Явочна чисельність. Структура персоналу підприємства. Кваліфікація персоналу підприємства.

Норми праці: норма часу, норма виробітку, норма обслуговування, норма чисельності працівників. Зв'язок трудомісткості та продуктивності праці. Розрахунок величини і динаміки продуктивності праці, її залежність від трудомісткості, обсягу виробництва (надання послуг), ціни, чисельності працюючих, тривалості зміни тощо. Розрахунок ефективного фонду робочого часу працівників. Оцінка потреби підприємства в персоналі. Методи вивчення і аналізу робочого часу. Фотографія робочого часу. Види витрат часу.

Оплата праці. Функції оплати праці. Форми та системи оплати праці. Структура оплати праці. Заробітна плата. Розрахунок рівня оплати праці для

різних категорій персоналу за складовими. Визначення справедливого розміру оплати праці персоналу. Визначення норми часу і розрахунок розцінки за виконання робіт.

Види діяльності підприємства: операційна, інвестиційна, фінансова.

Фінанси підприємств. Фінансові ресурси підприємства. Грошовий обіг підприємства. Форми розрахунків.

Тема 4. Маркетинг у соціокультурній сфері

Маркетинг як філософія управління бізнесом і як інструмент реалізації ринкової поведінки підприємства. Цілі і завдання маркетингової діяльності підприємства. Функції маркетингу. Види маркетингу. Концепції маркетингу.

Ринок збуту продукції підприємства. Дослідження ринку збуту, методи дослідження. Оцінка ємності ринку. Прогнозування попиту на товар (послугу) по заданій функції його залежності від ціни й інших факторів. Визначення частки ринку, яку займає підприємство.

Попит на товар (послугу). Типи попиту. Еластичність попиту.

Аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства. SWOT-аналіз, TOWS-аналіз.

Сегментування ринку збуту. Критерії сегментування. Стратегії вибору цільового сегменту. Ринкове позиціонування товару (послуги).

Комплекс маркетингових заходів (маркетинг-мікс): товар (послуга), ціна, просування, розподіл. Розробка комплексу маркетингових заходів для підприємства.

Формування портфелю продукції (послуг) на підприємстві. Розробка товарної політики. Торгова марка. Бренд. Побудова матриці БКГ.

Ціноутворення. Методи ціноутворення. Визначення ціни при встановленій цільовій рентабельності (метод «Cost +»). Психологічне ціноутворення. Розрахунок ціни, що забезпечить цільовий прибуток.

Ринкова конкуренція. Типи конкуренції. Оцінка конкурентної позиції підприємства. Розробка пропозицій щодо посилення конкурентної позиції. Оцінка конкурентоспроможності послуги. Конкурентоспроможність підприємства. Конкурентні стратегії.

Основи електронного маркетингу. Просування продукції підприємства в мережі інтернет.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Афанасьєв М. В., Плоха О. Б. Економіка підприємства [Електронний ресурс] : підручник; затв. МОН / за ред. В.С. Пономаренка; Харківський

національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Харків : ІНЖЕК, 2014.
– Режим доступу:

http://10.2.0.197/el_books/books/inf_sys_dep/economics_of_company/1.swf.

2. Виноградський М. Д. Управління персоналом: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / М. Д. Виноградський. – 2-ге вид. – К.: ЦУЛ, 2009. – 500 с.

3. Гетало Т. Є. Українська і зарубіжна культура / Т. Є. Гетало, І. В. Жеребятнікова, Н. Д. Пальм. – Х.: Вид. ХДЕУ, 2002. – 182 с.

4. Гриньова В. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. М. Гриньова, В. О. Коюда. – 3-тє вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2006. – 423 с.

5. Доровської О. Ф. Організація праці менеджера: навч. посіб. / О. Ф. Доровської, О. В. Іванісов. – Х.: ХНЕУ, 2013. – 290 с.

6. Економіка підприємства: підручник / За заг. та наук. ред. Г. О. Швиданенко. – 4-те вид, перероб. і доп. – К.: ХНЕУ, 2009. – 816 с.

7. Економіка підприємства. Практикум для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / Л. М. Бондаренко, М. В. Горобинська. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 65 с. – Режим доступу:

<http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/24130>.

8. Котлер Ф. Основи маркетингу / Ф. Котлер, Г. Армстронг. - К.: Науковий світ, 2020. - 880 с.

9. Культурологія: підручник / А. Є. Конверський, О. С. Онищенко, М. В. Попович [та ін.]. – Х.: Фоліо, 2013. – 863 с.

10. Лугова В. М. Основи самоменеджменту та лідерства [Електронний ресурс] : навч. посіб. / В. М. Лугова, С.М. Голубєв. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 211 с. – <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/21464>.

11. Маркетинг: підручник / В. Руделіус, О. М. Азарян, Н. О. Бабенко [та ін.]; ред.-упоряд. О. І. Сідоренко, Л. С. Макарова. – 3-тє укр. вид. – К.: Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні, 2008. – 646 с.

12. Менеджмент [Електронний ресурс]: навч.-практ. посіб. для самостійного вивчення дисципліни у схем., табл., тестах та завданнях / М. В. Афанасьєв, І. Я. Іпполітова, В. В. Ушкальов, І. Г. Муренець. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 391 с. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26540>.

13. Менеджмент у структурах видавничо-поліграфічного комплексу: навчальний посібник / Т. І. Лепейко, Т. П. Близнюк, А. В. Котлик та ін. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2011. – 352 с.

14. Пальм Н. Д. Історія української культури : навчальний посібник / Н. Д. Пальм, Т. Є. Гетало. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 296 с. (Укр. мов.)

15. Тімонін О. М. Маркетинг : навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент" / О. М. Тімонін, О. А. Небилиця. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 152 с. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/10472>.

16. Шваб Л. І. Економіка підприємства: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. І. Шваб. – К.: Каравела, 2011. – 415 с.

17. Kotler Ph. Principles of marketing / Philip Kotler, Gary Armstrong. – 14th ed. – NY: Pearson Education, 2012. – 740 p. – Access mode: <https://nit-edu.org/wp-content/uploads/2021/09/Principles-of-Marketing-Kotler-Armstrong.pdf>.

18. Lepeyko T. Finance [Electronic resource] [Текст] : textbook / Т. Lepeyko, Т. Blyznyuk, О. Myronova [et al.]; Simon Kuznets Kharkiv national university of economics. – Kh. : S. Kuznets KhNUE, 2018. – 153 p. – <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/20650>.

19. Mescon M. H., Albert M., Khedouri F. Management. – 3rd ed. – New York: Harper & Row, Publishers Б 2006. – 665 p.

20. Principles of Management [Electronic resource] // Open textbook library. – Access mode: <https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/34>.

21. Principles of Marketing [Electronic resource] // Open textbook library. – Access mode: <https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/principles-of-marketing>.

Голова атестаційної комісії

_____
(підпис)

Тетяна ЛЕПЕЙКО
(ім'я та прізвище)